

7. BÖLÜM

KAMU GÖREVİ VE POLİTİKA

- **PARTİSEL YANDAŞLIK
AYRICALIK SAĞLAMAZ**
- **SINAV KAZANDIRILMAZ, KAZANILIR**
- **KAMUDAKİ PARTİZANLIĞIN TEK
SORUMLUSU PARTİLİLER Mİ ?**
- **PARTİLİ OLANLARA DA AYNI
YASALAR UYGULANIR**
- **HALKLA İLİŞKİLERDE SORUNLAR
VE HAKSIZ YORUMLAR**
- **KAMU GÖREVİ AYRI, DOSTLUK AYRI**
- **KÜÇÜK YOLSUZLUKLARA DA
GÖZ YUMULMAMALIDIR**
- **İLGİNÇ BEKLENTİLER**

7. BÖLÜM

KAMU GÖREVİ VE POLİTİKA

Kamu görevlerinin çok büyük bölümünün, belirli nitelikleri taşıyan atanmış kişilerce, hukuk kurallarına göre yürütülmesi ana ilkedir. Aynı ilke Bakanlık, Milletvekiliği, Belediye Başkanlığı gibi, seçilmişler tarafından yürütülen kimi kamu görevleri için de geçerlidir. Bu görevlerde bulunanlar, sadece üyesi oldukları siyasal partinin değil, tüm yurttaşların bakanı, milletvekili veya belediye başkanı oldukları için, ayırım yapmamak ve yasaların uygulanmasında genellik ve eşitlik ilkelerine bağlı kalmak durumundadır.

Okullardaki yurttaşlık bilgisi derslerinde kısaca; hukuk fakültesindeki kamu ve idare hukuku derslerinde bilimsel açıdan, çok kapsamlı biçimde bunlar öğretilmeye çalışılsa da, uygulamadaki kimi örneklerin bu ilkelerle bağdaşmadığına zaman zaman tanık olmuştum.

Ancak kötü örneklerini göre göre, vatandaşın zihninde *“aynı partiden isen, yasa dışı olsa da her işin görülür; değilsen, yasalara uygun istemin bile yerine getirilmez ya da savsaklanır”* biçiminde bir anlayışın bütünüyle yer ettiğini, Belediye Başkanı olunca anladım.

● PARTİSEL YANDAŞLIK AYRICALIK SAĞLAMAZ

● Belediye Başkanlığımın ilk aylarıydı; tanımadığım bir kişi geldi, buyurun dedim, yer gösterdim. *“Reis Bey, senin mühendisten şikayetçiyim”* diye söze başladı. *“Hayrola, nedir şikayetiniz”* dediğimde, Bağlar Eriklik'deki bahçesine inşaat için başvurduğunu, yeşil alan olduğu gerekçesiyle ruhsat verilmediğini bildirdi. Kendisine mühendisin haklı olduğunu, yeşil alana inşaat yapılamayacağını söyleyince, *“Reis Bey, sen beni tanımadın, ben senin partindenim, seçimde sana şu kadar oy verdirdim”* dedi. Oylarına teşekkür ettiğimi, ancak bana oy verirsen, sana şunu sağlarım diye bir vaadimin olmadığını anlatmama rağmen, istemini ısrarla sürdürmeye devam edince kendisini daha fazla dinlemedim; çekip gitti.

Ancak iş bununla bitmedi, birkaç gün geçince önce parti ilçe başkanı, ardından aynı kişi ile aynı işyerinde birlikte çalışan bir belediye meclis üyesi geldi; daha sonra Ankara'dan bir milletvekili telefon etti. Hepsi de soruna bir çözüm bulunmasında ısrar ediyorlardı. Yasalara uygun bir çözümü olsa zaten uygulanırdı, yasa dışı bir uygulama ise, asla yapılamazdı.

● Yine Belediye Başkanlığımın ilk aylarında, başka partilere mensup kişiler, doğrudan doğruya değil de, arkadaşlarım, dostlarım

aracılığıyla bana ulaşmaya çalışıyorlardı. Doğrudan başvururlarsa, siyasal görüş ayrılıkları nedeniyle istemlerinin geri çevrileceği gibi çok yersiz bir düşünce içersinde oldukları anlaşılıyordu.

Bir gün Demirbank Müdürü, Mehmet MEMİŞOĞLU telefon etti *“Müsait iseniz, İhsan YENİGÜN’le beraber yanınıza geleceğiz”* dedi. Beklediğimi söyledim, hemen geldiler. Kahvelerimizi içerken, Sayın MEMİŞOĞLU (Kadı Mehmet Ağabey) konuşmaya başladı, İhsan Beyin Belediye ile ilgili bir istemini bana danışmaya geldiklerini söyledi. Anlatılanlar, bana kadar intikali gerekli bir iş değildi; *“Belediye ilgililerine başvurduğunuz da yapmadılar mı?”* diye sorunca, *“Biliyorsunuz İhsan Bey Kır At’çıdır; bir talimatınız olmazsa yapmazlar; önce sizinle konuşalım diye düşünmüş”* yanıtını aldım ve çok şaşırđım. (Halk, eski Demokrat Partililere, “Demir kır at”çı derdi)

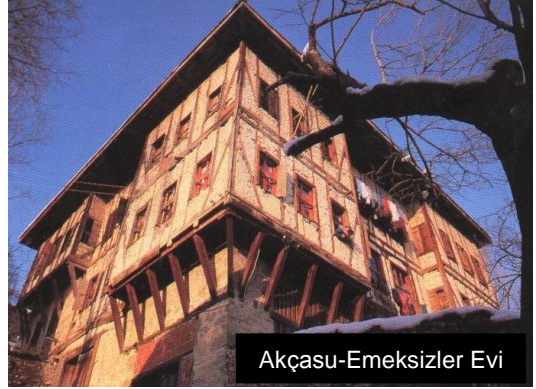
Hemen bir kağıt çıkardım, Belediye Başkanlığına hitaben, istemini içeren bir dilekçe yazdım, İhsan YENİGÜN’e imzalatırdım; kendim de imzalayıp, gereği için ilgililere havale ettim. O sırada, Safranbolu Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı olan Sayın YENİGÜN’ün bile, Belediye Başkanının partisinden olmadığı için işinin görülmeyeceği zehabına kapılmış olmasından çok etkilenmişim. Böyle düşünceler, hemşehrilerimin zihinlerden en kısa zamanda silinmeliydi. Safranbolu Belediyesi’nde, Belediye Başkanının partisinden olmayanların dışlanması; aynı partiden olanların yasa dışı istemlerinin karşılanması asla söz konusu olamazdı.

● SINAV KAZANDIRILMAZ; KAZANILIR !

● Partisel ayırım yapmamaya yönelik uygulamalar, partili Belediye Başkanı olarak kimi siyasal yandaşlarımın tepkisine neden oluyordu. Ağustos/1976’da yapılan CHP Safranbolu İlçe Kongresi’nde, partinin başkan adaylarından biri, partilileri işe almadığı ve *“sınav yapıyorum, kazananları alıyorum”* dediği için Belediye Başkanını, delegelere şikayet ediyor; herhalde partililere hoş görünmek için olsa gerek, *“sınav kazanılmaz, kazandırılır”* biçiminde talihsiz demeçlerde de bulunabiliyordu. Ancak, buna karşın delegelerin sağduyusuyla, Belediye Başkanını suçlayan aday değil, Belediye Başkanının desteklediği aday İlçe Başkanı seçiliyordu.

Oysa o sırada herkes, Karabük Demir-Çelik Fabrikalarına, sadece koalisyon ortağı olan, aşırı sağdaki bir siyasal partinin yandaşlarının işe alındıklarından ve fabrikaya girmek isteyen gençlerin o partiye üye olabilmek için çırpındıklarından yakınıyordu. Bilgi, beceri, deneyim aranmıyor, *“yeter ki benden olsun; isterse çamurdan olsun”* anlayışıyla hareket olunuyordu. Biz, nasıl onlar gibi davranabilirdik; partizanlıktan yakınan bir parti, partizanlık yapamazdı.

● Bir gün Zabıta memurluğu için yapılan sınav sonuçlarının duyurulmasından sonra, Gümüş semtinden “İtfaiyeci Ömer” olarak tanınan, Ömer ERTEN yanıma gelmişti. Oğlunun Zabıta memurluğu sınavına başvurduğunu duyanların, “oğlun boşuna bu sınava girmesin, sen Adalet Partilisin, nasıl olsa almazlar” demeleri üzerine, “Belediye Başkanı kanun adamıdır, kazanırsa işe alır” dediğini anlatmıştı. Haklı çıkmamanın sevincini yaşıyordu; çok duygulanmışım.

Akçasu-Emeksizler Evi

● Bir başka sınavın sonuçlarını bildiren duyuruyu okuduğunda yanıma gelen sınıf arkadaşım, Safranbolu Lisesi Müdürü Rifat CAYMAZ'ın, “sınavı Münevver KAVURMACI birincilikle kazanmış; yaptığınız sınavın dürüst ve adil olduğunun göstergesi, lisemizin en başarılı öğrencisi olan bu kızın birinci olmasıdır” demesi de unutamadığım anılarım arasındadır.

● Kimi partililer açısından Belediye Başkanı hangi hizmetleri yaparsa yapsın, önemli değildi; önemli olan partililerin çocuklarını, yakınlarını işe almasıydı. Cumartesi günleri genellikle Kazdağlıoğlu meydanındaki parti binasına giderdim. Bir gidişimde içerde çok sayıda genç vardı; bir partili arkadaş beni görünce, Kazdağlıoğlu meydanına bakarak, “bu meydanı açmak marifet değil, burayı açacağına, şu işsiz gençleri işe alıp, harcadığın parayı onlara versen daha iyi olurdu” diyerek bana çıkışmaktan çekinmemişti. Şaşırmışım, işsizlik sorununu çözenin Belediyenin değil, Devletin ödevi olduğunu; adama iş değil, işe adam ilkesinin uygulanmak gerektiğini, Belediyenin hizmet üretmek zorunda olduğunu anlatsam da, dinletememişim.

Kendilerini şu bakımdan haklı görüyorlardı. Çok uzun yıllardır ülke iktidarında da, belde iktidarında da başka partiler vardı; hep yandaşlarını korumuşlardı. Kendi partilerinden olan yetkililer de öyle yapmalıydılar, ben de öyle yapmalıydım. Oysa, bir Mecelle kuralı olarak, “kötü misal, emsal olamaz”dı; yapmadım, yapamazdım.

● KAMUDAKİ PARTİZANLIĞIN TEK SORUMLUSU PARTİLİLER Mİ ?

Ülkemizde demokratik yaşama geçildikten sonra, her iktidar değişikliğinde, parti ayrımı olmaksızın, kiminde çok az, kiminde çok fazla olsa da, genellikle ilk icraat, hemen siyasal yandaşları göreve getirmek oldu. Kadrolaşma ya da memur kıyımı olarak adlandırılan bu tutum, hiç kuşkusuz

ülkeye çok zarar verdi. Ancak, bu konuda sadece siyasal partiler veya partililer suçlanmamalı; kendi gelecekleri için bir partiye dayanmaktan yarar uman memurların, suçlu ve kusurlu davranışları da göz ardı edilmemelidir.

İnsanların kendi ayakları üstünde durmasının önemini anlatan, “*ağaca yaslanma kurur, insana dayanma ölür*” atasözünü kulak arkası eden memurlar, yaslandıkları siyasal parti iktidardan düşünce, kimi zamanlar, çoluk çocuklarıyla perişan olmuşlardır. Buna karşılık bir siyasal parti ile ilişki kuranlara sağlanan olanakları görenler de, böyle bir ilişkinin yollarını aramaktan geri durmamışlardır. İşte bir kaç ilginç örnek:

- Bir gün Demir Çelik Fabrikaları’nda çalışan bir genç arkadaş yanıma geldi: işyerindeki bir sorununun çözümü için gittiği amirinin kendisine “*sen Safranbolulusun, Belediye Başkanı’ndan bana bir kart getir, işini yapayım*” dediğini söyleyerek, kartımı rica etti. CHP’nin iktidar olduğu bir dönem olduğu için, amir, her nasılsa benim kartımdan yararlanmayı düşünüyor olmalıydı. Gelen kişiye amirini tanımadığımı, tanımadığım kişiye kart yazamayacağım gibi, hiç kimseye, siyasal kimliğimi alet olarak kullanma iznini de vermeyeceğimi bildirdim ve “*senin sorununu çözmek madem amirinin elinde, kart getirmediğin diye gereğini yapmıyorsa, kendisine bu durumu üst yöneticilere benim bildireceğimi söyle*” dedim. Sonuç ne oldu, bilmiyorum.

- Yine CHP’nin iktidarda olduğu yıllardı; Safranbolu’da Kaymakamlığa bağlı daire müdürlerinden biri, bir sorununun çözümü için Ankara’ya gideceğini söyleyerek, Zonguldak Milletvekillerinden birine iletmek üzere kartımı rica etti. Milletvekiline ulaşabilmekte kolaylık sağlayabileceğini ve milletvekilinin kendisiyle daha yakından ilgilenebileceğini düşünerek, üzerine ilgiliyi tanıtan bir iki cümle yazıp, kartımı verdim. Bir süre sonra bir görüşmemizde, İlçe Kaymakamı söz konusu müdürün, kendisine benim verdiğim kartı gösterdiğinden bahsetti. Şaşırdım, “*o kart sizinle ilgili değil, niçin size gösterdi*” sorumu, “*hiç anlayamadım*” diye yanıtladı. Aslında anlamıştı; anlamayacak bir şey yoktu, Kaymakama karşı müdür, iktidar partisi yanlısı olduğunu kanıtlamak istiyor, bunun yararları olabileceğini sanıyordu. Müdürün benim kartımı, milletvekiline sunmak için değil, iktidar partisi yandaşı olduğunu Kaymakamın bilmesi için almış olduğu anlaşılıyordu. Bu gerçeği müdürün yüzüne vurduğumda, utanmadı; yüzü hiç kızarmadı.

- İlçe Kaymakamı kim olursa olsun, bir görüşmem gerektiğinde, randevu almadan gitmemeyi ilke edinmiştim, hep uygun zamanlarını öğrenerek makamlarına gittim. Görüşmek için gidişlerimde, bir Sayın Kaymakamın masasında sürekli “Cumhuriyet” gazetesi görür; CHP’nin ağırlıkta olduğu Hükümet görev başında olduğu için, bana karşı CHP’li gibi görünmek istediğini anlar, kendisine hiç yakıştıramazdım. Çok sonraları, masasındaki gazetenin kendisine ait olmadığını da öğrendim; büsbütün

şaşırdım. Meğer görüşmek için randevu talep ettiğimde, ben gelmeden şoförünü gönderip, Memurlar Kulübü'nden Cumhuriyet Gazetesini getirtir; ayrılınca geri göndermiş.

- Aynı Kaymakamın, bir zamanlar çok yakınında bulunan, mesai saatleri dışında da hep beraber oldukları bir daire amiriyle ilişkileri her ne sebeptense bozulduktan sonra, benim de aynı kişiyle ilişkilerimi kesmemi, o kişinin her yerde aleyhimde bulunduğunu ve bir sonraki seçimlerde Belediye Başkanlığına aday olmaya hazırlandığını söylemesine de çok hayret ettim. Mademki bahse konu kişi bana rakip olmaya hazırlanıyordu, Sayın Kaymakamın, onun bir an önce Safranbolu'dan başka yere nakli için çaba göstereceğimi düşündüğünü anladım. Hiç oralı olmadım, aday olursa memnun olacağımı söyledim; bu kez şaşırın Kaymakam oldu.

● PARTİLİ OLANLARA DA AYNI YASALAR UYGULANIR

- Yeni Belediye Başkanı olduğum sıralarda, bir Belediye Meclis Üyesi arkadaşım geldi; Ziraat Bankası Müdürüne götürmemi, Belediye Meclisi üyesi olarak tanıtmamı ve kendisine kredi vermesini sağlamamı istedi. Bankanın müdürü “Şartolsun” lakaplı Lütfi ILISAL'dı. Arkadaşıma tarımla iştiğal etmemesi nedeniyle tarımsal kredi alamayacağını, ben de ticaretle iştiğal etmediğim için, ticari kredi almak istediğinde kendisine kefil olamayacağımı söylesem de ikna edemiyordum. Geçmiş yıllarda, zamanın siyasal kimlikli yetkililerinin, doğru veya yanlış, bankadan kredi almalarında aracı olduğu kişilerin isimlerini sayıyor; kendisi için de benim, o yetkililer gibi davranmamda ısrar ediyordu. Ne söylesem kabul etmiyordu ve bırakıp gitmiyor, oturuyordu. Benim ise, Başkanlık odasını terkedip, çıkmaktan başka çarem kalmamış oluyordu.

- Bir başka Belediye Meclisi üyesinin yakını Belediye'den bir inşaat ihalesi almıştı, bir türlü işe başlamıyordu. Başlar gibi görünüp, oyalıyordu. İşçi çalıştırmıyor, bir iki gün, iki çocuğunu çalıştırıp bırakıyordu. Zaman geçip, devamlı ikazlar ve hatta ricalar sonuç vermeyince, şartname uyarınca verilmiş olan 18.000 lira dolayındaki Demirbank'ın teminat mektubu, sözleşme gereğince nakde dönüştürülerek Belediyeye irat kaydedildi. Bunun üzerine aynı Belediye Meclis üyesi, tepki gösteriyor; Belediye Başkanı bunu nasıl yapar diyor; Belediye Meclis toplantılarında, parti grubunun bağlayıcı kararlarına karşın, sorun yaratmaktan çekinmiyordu.

- Ailece çok köklü bir CHP'linin oğlu, Belediye'nin açacağı bir ihaleye katılmak istiyor, ancak Başkanlıkça hazırlanan şartnamedeki koşulları taşıyamıyordu. Şartnamenin ve ihalenin görüşüleceği Belediye Meclisi toplantısına, Sayın Partili, yanında aynı partiden arkadaşları olduğu halde geldi, dinleyici sıralarına oturdu. Ancak beklediği olmadı, Başkanlık önerisi

aynen kabul edildi ve oğlu ihaleye katılmadı. İhale sonrası, bir Cumartesi günü parti binası önünde karşılaştığımızda, Sayın Parti Üyesi, seçimlerdeki rakibim, AP'li adaya göndermede bulunarak, *“Sana oy vereceğime, elim kırılıysaydı da, Bakkal Ali'nin oğluna oy verseydim”* diye bağırabiliyordu.

Tüm bunlar, ülkemizde ve dolayısıyla Safranbolu'da partili olmanın, çok yanlış da olsa, her kapıyı açan bir anahtar olduğu inancından kaynaklanıyordu. Aslında o günlerde de, bugünlerde de olduğu gibi, bu inancı doğrulayan örneklerin görülmesi, siyasal partilere, politikacılara ve kamu görevlilerine olan güveni yok ederek, demokratik yaşamın sağlıklı olarak gelişmesini kösteklemekteydi. Ancak kötü örneklerin çokluğu, güzel ve doğru örnekleri başlangıçta gölgelese de, yanlış hesabı Bağdat'tan da olsa döndürenler çıkabilirdi. İşte bir örnek:

- Halen üzerinde PTT ve Telekom Müdürlüklerinin bulunduğu Belediye arsası, 1970'li yılların ikinci yarısında M²'si 50 lira gibi çok düşük bedelle, Belediye Meclis kararıyla PTT İdaresine satılmış ve böylece Safranbolu'nun bir an önce otomatik telefona kavuşması amaçlanmıştı. Bu konuda zamanın Safranbolu PTT Müdürü Hüseyin AMASRALI'nın çabaları yadsınamaz. Ancak, PTT binasının, giriş kapısının, hangi akla hizmet ise, toprak kazılarak Sadri Artuç caddesinden 4-5 metre aşağıda olacak biçimde inşa edilmesi önlenemedi; projesi böyle, buna göre ihale edildi, proje değiştirilemez denildi. Bu konuyu, inşaatın kontrol mühendisi bayan teknik elemanla tartıştığımı, kamuya ait bir bina için gerektiğinde imar planımızı bile değiştirebileceğimizi söylediğimi anımsıyorum.

PTT İdaresi'nin Safranbolu'da, içersine otomatik telefon santralının da monte edileceği hizmet binası inşaatına başlamasından kısa bir süre sonra, Belediye Fen İşleri Müdürü olan Mühendis arkadaşım yanıma geldi. PTT inşaatının müteahhidinin kendisinden, inşaattan çıkan hafriyat toprağını, Mezbahanın altında, Karabük asfaltının kenarında, kayanın yamacındaki derin çukura döktüğü halde, Kastamonu yolundaki Çullukavak mevkiine döktüğüne ilişkin bir belge istediğini, ne yapması gerektiğini sordu. Bu bana sorulmamalıydı, müteahhit toprağı inşaattan nihayet 2 Km uzaklığa döküyor, PTT'den 15-20 Km uzağa dökmüş gibi para almak istiyordu; nasıl böyle bir yolsuzluğa göz yumulabilirdi ?

Aradan bir hafta kadar bir zaman geçmişti ki, PTT inşaatının müteahhidi olduğunu söyleyen bir kişinin benimle görüşmek istediğini bildirdiler, içeri girdi; cebinden bir zarf çıkarıp verdi. Zarfın üzerinde Altıok ambreni vardı, Ankara'nın merkez ilçelerinden birinin, CHP İlçe Başkanlığı'ndan gönderiliyordu. İçindeki yazıda, mektubu getirenin ilçe örgütlerinin üyesi olduğu bildiriliyor; Belediye ile olan sorununun çözümünde yardımım isteniyordu. Mektubu getiren, gönderenlere ne dedi, nasıl bir sorunundan bahsetti bilemezdim; tepem attı, *“senin Belediye ile ne sorunun*

var, yapacağın yolsuzluğa kılıf hazırlamamı mı istiyorsun, sen beni ne sanıyorsun” dedim; kapıyı gösterip, adamı kovdum ve böylece hafriyat yolsuzluğunun önlendiğini sandım. Sonuçta, Safranbolu'nun, Haziran/1980'de Karabük ve Kdz.Ereğlisi'nden sonra Zonguldak İl'inde otomatik telefona kavuşan ilk ilçe merkezi olmasının mutluluğu yaşandı.

5-6 yıl kadar sonra Mart/1984'te, Ankara'da Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu'nda Başdenetçiyken, PTT Başmüfettişi olduğunu söylenen bir kişi telefonla aradı, Safranbolu'da Belediye Başkanlığı yaptığım döneme ilişkin bir konuda bilgime başvurulmasına gereksinme duyduğunu söyledi. Görüşmeye geldiğinde öğrendim ki, meğer PTT inşaatının hafriyat toprağının çok uzak mesafeye döküldüğüne ilişkin olarak müteahhit, Belediye'den belge sağlayamayınca, benzer belgeyi, PTT Çankırı Başmüdürlüğü personeli olan inşaatın kontrol mühendisine imzalatmış ve istihkak raporlarına ekleyerek, PTT'den hak etmeden çok para almış. Demek benim çabalarım yeterli olamamış, yolsuzluk zamanında önlenememişti. Ancak, ben önleyemesem de, *“yanlış hesap Bağdat'tan dönmüş”*, yolsuzluk yapanın yanına kâr bırakılmamıştı, bu da mutlu bir sonuçtu.

● HALKLA İLİŞKİLERDE SORUNLAR VE HAKSIZ YORUMLAR

Halk oyuna dayalı kamu görevlerine gelebilmede, kişisel yetenek ve niteliklerin yanı sıra, en az bunlar kadar önemli olanın, halkla bütünleşebilmek olduğu söylenir. Doğrudur, halkla iç içe olmak, halkın sorunlarını yakından ve ilk ağızdan öğrenme olanağı sağlar. Ancak, ister seçimle, ister atamayla gelmiş olsun, tüm kamu görevlerinde, herkesle sınırsız biçimde, arada bir mesafe bulunmaksızın içli dışlı olmanın sakıncaları da göz ardı edilemez. Özellikle yargıç ve savcılar, sosyal ilişkilerinde, haklarında en küçük yanlış bir değerlendirmeye yol açabilecek davranışlarda bulunmamaya özel önem göstermek durumundadır. Hiç kuşku yok, onlar gibi olmasa da, bir Belediye Başkanı da birlikte olacağı, işyerine ya da evine gidip ziyaret edeceği ve dostluk ilişkileri içersinde bulunacağı kişileri seçerken, o kişilerin aradaki yakınlığı kötüye kullanmayacaklarından emin olmalıdır.

Belediye Başkanı olarak çarşıda, dükkanının önünden geçerken selam verdiğim herkes, içeri buyurmamı, oturmamı, önerirlerdi. İlgi gösterilmesinden hiç kuşkusuz çok sevindim; zamanım müsaitse oturup, kimilerinin çaylarını da içerdim. Ancak bunlar birlikteliği kötüye kullanmayacak kişiler olmalıydı veya üçüncü kişilerin, onlarla olan beraberliği kötüye yorumlayabilme olasılığı bulunmamalıydı. Safranbolu'nun ilk avukatlarından, çok saygı duyduğum yakınım ve akrabam Abdi KARAKAŞOĞLU'nun anlattığı şu olaydan da çok etkilenmiştim.

1930'lu yılların ortalarında İstanbul Hukuk Fakültesi'ni yeni bitiren Sayın KARAKAŞOĞLU, İzmit Adliyesinde yargıçlık stajı yaptığı sırada,

mesai sonrası Ağır Ceza Mahkemesi Başkanı ve bir başka yargıçla birlikte şehir parkında gezinirken yanlarına bir adam yaklaşır ve Ağır Ceza Mahkemesi Başkanı'na "Reis Bey saat kaç" diye sorar. Yelek cebinden köstekli saatini çıkarıp, saatin kaç olduğunu söylemesi beklenirken Başkan, elindeki bastonu kaldırır, adamın sırtına sırtına vurmaya başlar; adam ancak koşup kaçarak, dayak yemekten kurtulur. Sayın KARAKAŞOĞLU ve beraberlerindeki diğer yargıç merak ve şaşkınlık içindedir; bir açıklama yapmasını bekler biçimde, Ağır Ceza Mahkemesi Başkanı'nın yüzüne bakarlar. Başkan'ın açıklaması şöyledir:

"Bu adam, gezindiğimiz yol üzerinde, ağacın arkasında, yarın Ağır Ceza'da duruşması olan bir başka kişiyle beraber oturmaktaydı; birlikte olduğu kişiye, beni tanıdığını, benimle konuşacağını ve beraatını sağlayacağını söylemiş ve bunun için onun parasını da almış olmalı ki, gelip saatin kaç olduğunu sorarak benimle konuştuğunu ve yakın ilişki içinde olduğunu göstermek istiyor. Bunun doğru olmadığını ispatlamak ve hakkımda yapılabilecek haksız yorumları önlemek, adamı döverek sağlanabilirdi"

Böyle bir davranış, gereğinden çok fazla bir duyarlılık olarak görülebilir. Ancak, insanlar, kendileriyle ilişkili bir olumsuzluk karşısında, yanlış değerlendirmelerde bulunarak, ya da "çamur at, tutmasa da izi kalsın" diyerek, çok kolaylıkla başkalarını ve hatta yakın ilişki içersinde oldukları kamu görevlilerini bile lekelemekten çekinmemektedirler. 1976 yılıydı, benim partiden bir Belediye Meclis üyesinin komşusu, oturduğu evde yapacağı bir inşaat ya da tadilat için bir kamyon kum getirtilir, akşam üzeri sokağa boşalttırır. Sabah olduğunda, Belediye Meclisinin Sayın üyesi arabasını, sokağın ortasındaki kum yığını nedeniyle bulunduğu yerden çıkartamaz; günlerden Cumartesi'dir, çarşıdaki işyerine, pazar kurulduğu bir günde arabasıyla gidemez.

Olayı öğrendiğimde, belediyenin kepçesini gönderir, kumu kenara attırarak yolu açar, ilgili kişi hakkında da Zabita'ya ceza tutanağı düzenlettiririm. Sanki Belediye Başkanı olarak başka yetkilerim varmış da kullanmamışım gibi, Belediye Meclisi üyesi tatmin olmaz; "Dilin kemiği yok" diye boşuna söylenmemiş; bana karşı insafsızca ve utanmazca yakıştırmalarda bulunmaktan çekinmez. Ne imiş, benim Belediye Başkanı olarak aldığım maaş belliymiş, yeni taşındığım Ataevler Kooperatifindeki evimin müteahhide olan borçlarını nasıl ödüyormuşum, sokağın ortasına bir kamyon kumu döken komşusu gibi zengin kişilerle benim çıkar ilişkilerim olmalıymış ki, onlar belediyeden hiç çekinmeden, böylesine pervasızca davranabiliyorlarmış.

Bunları duyunca çılgına döndüm, söz konusu edilen kişi Safranbolu'ya yeni taşınmış Karabüklü bir haddehane sahibiydi; sadece komşuluk hukukunu bilmemekle, kurallara saygısız olmakla ve hatta zengin

şımarıklığıyla nitelendirilmek gerekirken, davranış biçimi, bana atılabilen iftiraların dayanağı olabiliyordu. Sayın KARAKAŞOĞLU'ndan naklen aktardığım İzmit olayındaki gibi, sopayı elime alıp, kendisiyle çıkar ilişkimin olmadığını göstermek için adamı döğmem mi gerekirdi? O kişiyle hiç bir samimiyetim yoktu, teke tek bir görüşmem olmamıştı. Bunun aksinin ispatını istedim. Hırsımdan ağlıyordum, Demirbank Müdürü Mehmet MEMİŞOĞLU, Ataevler müteahhidine evimin borç taksitlerini nasıl ödediğimi biliyordu; bildiklerini Belediye Meclis üyesine anlatmasını rica ettim.

Avukatlığım sırasında üste 20.000 lira hava parası da vererek üye olduğum Ataevler Kooperatifinin yaptırdığı evlerin her biri, başlangıçta 126 Bin liraya inşa edilecek denilmesine karşın, 200 küsur bin liraya tamamlanabilmişti. Ödeme güçlüğü çekmek, yolsuzluğu mu gerektirirdi? Alnım açıktı; o sıralar Safranbolu'da mümkün olmadığı için, eşime ait altınların, parmağımdaki yüzüğün, Karabük kuyumcularında paraya çevrilmesinde Kazım BASMACI yardımcı oldu. Sosyal güvenlik açısından tabii bulunduğum T.C.Emekli Sandığı'nın iştirakçilerine açtığı ikrazlardan yararlandım, Yılmaz KAVUŞTURUCU gibi yakın dostlarım, üyesi oldukları Demir-Çelik Yardım Sandığından, benim için borç para aldılar. T.Emlak Kredi Bankası'nın Karabük Şubesinden başkaları gibi ben de, 35.000 lira konut kredisi kullandım.

Tüm bu çırpınmalara karşın, ödemede bulunmam büsbütün güçleştğinde, içinde otururken, İsmail CANBÜLBÜL'ün aracılığıyla kooperatif evimi sattım; müteahhide ve bankaya olan borçlarımı kapattım; işçi kooperatifi konutlarından Mithatpaşa Sitesi 'nde Cemal ÖZTÜRK'ün evine kiraya çıktım.

● KAMU GÖREVİ AYRI, DOSTLUK AYRI

Kamu yönetiminde benimsenen en önemli ilke, yasaların uygulamasında genellik ve eşitlik ilkelerinden ayrılmamak ve hiç kimseye ayrıcalık tanınmamak olmalıdır. Nasıl "*dostluk başka, alışveriş başka*" denirse, dostluklar ile kamu görevini de birbirinden ayırmak gerekiyordu.

● Bağlar'da özellikle sonbahar'da "*gazel*" olarak adlandırılan, ağaçların dökülen yapraklarının toplanıp, çöp bidonlarının yanına yığılması önemli sorun yaratıyor; hem toplanacak çöp miktarını artırıyor, hem de bulunduğu yerden kaldırılincaya kadar, rüzgar ve başka nedenlerle etrafa dağılıyor, toplanamıyordu. Bu nedenle ben Belediye Başkanı olmadan çok önce hazırlanmış Zabıta Talimatnamesi'nde, gazellerin çöp bidonlarına atılması yasaklanmıştı; aksine davranışlar cezalandırılıyordu.

Müftüpinarı'nda Avukat Abdi KARAKAŞOĞLU'nun evinin orta katında kiracıydım; bir Encümen toplantısına, çöpe gazel ve bahçe süprüntülerinin atılmış olması nedeniyle, Sayın KARAKAŞOĞLU adına düzenlenmiş bir tutanak geldi, Encümen üyesi arkadaşlardan kimileri, "*sizin*

de aynı evin orta katında oturduğunuzu herhalde Zabita memuru bilmiyordu, bunu işlemiden kaldıralım” dedi. Olacak şey miydi, hem de Zabita memuru aynı evde oturduğumu biliyorsa, üstelik takdir de edilmeliydi. Sayın KARAKAŞOĞLU, ev sahibim olmaktan öte, çok saygı duyduğum bir kişi olabilirdi, ancak memur görevini yapmıştı, bu tür davranışlar için uygulanan, o zamana göre en yüksek miktar olan 50 lira ceza verilmesine karar verildi. Encümen’de görevli arkadaşşa, “karar yazıldıktan sonra tebliğ etmeyin, cezayı ben ödeyeceğim” dedim. Ancak bu kararımı uygulayamadım, Zabita memurlarının tutanak düzenlediğini eşi Habibe Abladan öğrenince, Sayın KARAKAŞOĞLU’nun, benden habersiz Belediye’ye gelip ceza parasını ödemiş olduğunu öğrendim. Kendisine niçin acele ettiğini sorduğumda, “oğlum, bana ceza verilmesine çok sevindim, çuvaldızı başkasına batırmadan önce, iğneyi kendine batırmalısın, senin veya benim ödemem hiç önemli değil, ceza yazılabilmesi önemlidir” demesini sık sık anımsarım.

- 1970’li yılların başında, 2000’li yıllardaki kadar olmasa bile, Safranbolu’da yine su sorunu vardı. Hızır’daki kaynağın suyunu şehre taşımak üzere başlangıçta döşenen ana boru, çapı dar olduğundan, kentin artan su ihtiyacını karşılamada yetersiz kalıyordu. Oysa kaynaktaki suyun debisi o günlerin gereksinmesini karşılayacak düzeydeydi. Bu nedenle ikinci bir su isale hattı döşenerek sorunun çözümü düşünülürdü. İller Bankası’nca ihaleye çıkıldı, bir hemşehrimiz yüklenici olarak ihaleyi kazanmış; 2-3 yıl önce başlanılan yeni isale hattı döşenme işi, Belediye Başkanı olduğum 1974 yılında tamamlanmış ve kabul aşamasına gelmişti.

Ancak, bir iki konuda önemsiz de olsa, teknik kurallara tam uyulmamasından kaynaklanan, yüklenici ile İller Bankası yetkilileri arasında anlaşmazlık vardı. Uyumsuzluğun bir sakınca yaratmayacağını dile getirerek, İller Bankası yetkilileri nezdinde, yüklenici hemşehrim kendisine yardımcı olmamı istiyordu; kimi Belediye personelini de, haklı ya da haksız suçluyordu. Hemşehri olmaktan öte, çok da sevdiğim bir arkadaşımды.

Ankara’da birlikte olduğumuz dönemlerde, bir kısım sorunlarımın çözümünde, bana karşı çok yakın ilgisini de görmüştüm ve ilerde de görecektim. Başka bir konudaki istemini, kişisel olarak karşılıksız bırakmam düşünülemezdi. Fakat şimdi benden beklediği yardımda, görevimle ilgili sıfatımı kullanmam gerekiyordu; bunu yapamazdım. Kaldı ki bir Safranbolulu olarak, kendisinin de Safranbolu’ya en iyi hizmet vermesi gerekirdi; bunu anlattım, fazla ısrarlı olmadı; dostluğumuz da bozulmadı.

● KÜÇÜK YOLSUZLUKLARA DA GÖZ YUMULMAMALIDIR

Kamu görevi üstlenenlerin halka, öğretmenin öğrencilerine, subayın erlerine, imamın cemaatine örnek olması gerekir. “Ele verir talkını, kendi yutar salkımı” konumunda olunmamalıdır. Salkımı kendi yutmadığı gibi,

çevresindekilerin, maiyetindekilerin yutmasına da göz yummamalıdır. Bu amaçla gereken önlemler alınmalı, küçük de olsa hiç bir yolsuzluk asla hoş görülmemelidir. Şöyle bir olayla karşılaştım:

Akcasu – Hocaanalar Evi

Bir iş sahibiyle çıkar ilişkisi olduğu tespit edilen bir belediye personeli hakkında Memurin Muhakematı Kanunu uyarınca işlem yapılması amacıyla, muhakkik tayin olunup soruşturulması için Kaymakamlığa başvuruldu. Birkaç kez tekit edilse de soruşturma başlatılmadı; sağlanan çıkar, soruşturmayı gerektirir önemde görülmedi.

Demek böyle konularda her yetkili aynı duyarlılığı göstermeyebiliyordu. Oysa, yasaları uygulamada, yetkililere takdir hakkı tanınmayan durumlarda, kişiden kişiye bir farklılık olmamalıydı,

yolsuzluğun büyüğü küçüğü olamazdı, sadece cezaları farklı olabilirdi. Yasaların mutlaka uygulanması hukukun genel bir ilkesiydi. Kamudaki tüm görevlerimde bu ilkeye bağlı kaldım; bu sayede hiç güç duruma düşmedim. Uykusuz geçirdiğim hiçbir gece olmadı; başımı yastığa kor koymaz, uyudum.

• İLGİNÇ BEKLENTİLER

Kamu görevinde, yaş haddi olan 65 yaşıma kadar, toplam 43 yıl 7 ay gibi uzun bir süre geçirdim ve şu görüşe ulaştım ki, kamu görevini üstlenenler ve özellikle seçimle göreve gelenler, boş vaatlerde bulunmamalı, sözlerinin eri olmalı ve böylece halka güven vermelidir. Ayrıca kişisel değil, hep toplumsal yararın söz konusu olduğu alanlarda uğraş içersinde olmalıdır. Böyle davrananların, yıllar sonra bile, siyasal ve sosyal görüş farklı olsa da, herkes tarafından hep övgüyle anıldığına, sevgi ile kucaklandığına, kendimle ilgili olarak çok sık tanık olmakla, büyük bir mutluluk ve kıvanç duydum.

Ancak kimi durumlarda halk, çevreye verilen güvende ve el atılan her konuda başarıya ulaşılacağı konusunda, bir kişiyi olabileceğinden çok daha güçlü görebiliyor ve ondan çok abartılı beklentiler içersinde de olabiliyordu. Olmamalıydı, böyle değerlendirmeler hayal kırıklığına yol açabilirdi. İlginç bir olaya değinmek isterim.

1971 Model Anadol marka otomobilim, 67 AR 532 Plaka numarasıyla Zonguldak Trafik Müdürlüğü'ne kayıtlıydı. Defter şeklinde, çok yapraklı olan trafik ruhsatnamemi, yeni yürürlüğe konan mevzuat uyarınca yenilemem ve bu amaçla Zonguldak'a gitmem gerekiyordu.; 1985 yılı Eylül

ayıydı, Ankara'dan Safranbolu'ya gelmiştim. Bir gün, sabah saat 05.00 dolaylarında Karabük istasyonundan kalkan Zonguldak trenine bindim, bir kompartımana girdim; içerde 4 yolcu vardı, selam verip oturdum, ortalık karanlık ve ne hikmetse trenin elektrikleri yanmıyordu.

Tren hareket etti, kompartımanda bulunanlar karanlıkta birbirlerinin yüzünü göremiyorlardı. Pencere önünde karşılıklı olarak oturan iki yolcunun konuşmalarından, Demir-Çelik fabrikalarında işçi oldukları, birlikte SSK'daki bir sorunlarını çözümlmek için Zonguldak'a gittikleri anlaşılıyordu.

Bir ara bu yolculardan biri, her iş için Karabük'ten İl merkezi Zonguldak'a trenle gitmenin ve akşam dönmenin güçlüğünden; karayolu ile gitmenin de çok zor, masraflı ve uzun olduğundan yakınmaya başladı. Diğeri, Karabük İl olmadıkça bu çileyi çekmeye mahkum olunacağını ve Karabük'ü İl yapmak için de kimsenin uğraşmadığını söyleyince, arkadaşı *“Safranbolu'da Kızıltan diye bir Belediye Başkanı vardı, onu milletvekili yapmadılar, eğer olsaydı, o bu işi becerirdi”* dedi. *“Ben bahsettiğiniz kişiyim, bir İlçeyi İl yapmak kolay bir şey değil, kanun konusu, ben de başarılı olamayabilirdim”* demem gerekirdi. Ancak, sustum; bakayım daha ne diyecekler diye merakla bekledim; genellikle hakkımda duydukları övücü görüşleri dile getirdiler.

Balıkısık ile Yenice istasyonları arasında ortalık aydınlanmaya ve kompartımandakiler birbirinin yüzünü seçebilmeğe başladılar. Baktım, benimle ilgili konuşan kişileri tanıımıyordum, Safranbolulu olmadıkları için onlar da beni tanıımıyorlardı. Her yolculukta olduğu gibi, yolcular arasında *“kimsin, nerelisin, nereye, niçin gidiyorsun”* sorularıyla söyleşi başladı. Karşımdaki sırada oturan yolcu Safranbolu Konarı Köyünde öğretmen olduğunu, Zonguldak'a Millî Eğitim Müdürlüğü'ndeki bir işi için gittiğini söyledi.

Bana sordular, *“Safranboluluyum”* dedim, *“ne iş yapıyorsun”* sorusunu *“memurum”* diye yanıtlayınca, *“Safranbolu'da nerede memursun”* diye soruldu. Artık daha fazla gizlenemezdim, *“biraz önce, kendisinden bahsettiğiniz Safranbolu eski Belediye Başkanı Kızıltan benim, şimdi Ankara'da görevliyim, benimle ilgili olumsuz sözleriniz de olacak mı diye beklediğim için, konuşmanız sırasında kimliğimi açıklamadım”* dedim. Şaşırdılar, Belediye Başkanlığı'ndan ayrılalı 5 yıl olmuştu; Konarı'da görevli öğretmen, beni bir kez gördüğünü ve şimdi hatırladığını söyledi.

Yol arkadaşlarıma benimle ilgili düşünceleri için teşekkür ettim; Karabük'ün İl olmasının gerektiğini, ancak bunun hiç de kolay olmadığını anlattım. Nitekim, Demir-Çelik Fabrikalarının özelleştirilmesi gibi çok radikal ve olumsuz bir kararın ardından, bir sus payı biçiminde Karabük 1995'de İl oldu. O günlerin siyasal konjonktürü içersinde vaat edilen bir başka sus payı olan üniversite, aradan oldukça uzun bir süre geçtikten sonra, diğeri bir çok il ile birlikte Karabük'te de ancak 2007 yılında gerçekleşebildi.